

ciklus nyílik *Az idegen test* oldalain. Hangsúlyos szerepet kap az önmagáról gondolkodó vers teremtődésének folyamata (például *A leg-egyszerűbb közlés*, *Vers hosszú alvás előtt*), amely minden alkalommal létértelmező szerephez kerül. Hangulati költeményeiben Babiczky túlmutat a századelő impresszionisztikus hagyományain (például *Késő őszi tájkép*), az ábrázolás zeneisége leginkább egy krízishelyzetbe került Én kétségbeesett játéka, semmint a külső valóság érzékelésének folyamánya. Az utolsó tematikus egységben újszövetségi történetek lírai újraírásait olvashatjuk.

A kötet egészét átfogó transzcendens látókör változó szólamokban jelenik meg; ami azonban egyezik az ezt reprezentáló Isten alak összes felbukkanásában, az az, hogy hozzá képest gondol el bármit a vers, létének vagy hiányának (jelen-nem-létének) perspektívájából. Ez a hiány az adott térben és időben való tapasztalás kudarca, Isten és ember között áll, talán maga a *semmi*. Verset írni felelősen igazán itt lehet, akkor is, ha a szöveg vissza-visszatér a kimondás–kimondhatatlanság feloldhatatlan ellentétének élményéhez (például *Assisi*). De ez az örök keresés önmagunk keresése is, és ez valóban nem semmi?!

FITOS ADRIÁN

(*Parnasszus Könyvek, Budapest, 2001.*)

Fercsey János: *A lélek nem alszik ki*

„A véletlen Isten helye a dolgok közt, Teilhard de Chardin szerint” – olvashatjuk rögtön a nyitó oldalon a megállapítást, és ha ez igaz, akkor Isten nem kis mértékben van jelen Fercsey János életében. *A lélek nem alszik ki* két megközelítésben is olvasható: egyrészt tipikus 20. századi történet, amelynek főszereplője a legnagyobb természetességgel meséli el a mára már történelemmé szelídült háborúkat, megpróbáltatásokat, megaláztatásokat, az emigráns élet gyötrelmeit és kihívásait. Mindez sokak közös története.

Ugyanakkor kibontakozik egy másik kép is az önéletrajzi ihletésű írásban, amelynek egy olyan ember kerül a középpontjába, akit minden bizonytalan, embert próbáló helyzetben az élni és tenni akarás vezérel. Tekintettel a normális emberi életet nem pártoló időkre (a szerző a proletárdiktatúra idején született, félárván), ehhez a véletlenre (Istenre? sorsszerűségre?) is nagy szüksége van. Ami érdekfeszítővé teszi ezt a művet, az pontosan a véletlen eseményeknek ez a láncolatát összeálló sorozata, amely végül egy hasznosan, cselekvően megélt emberi életet tesz ki. Az életnek ez a fajta szeretete Fercsey-nél nem öncélú; óriási felelősségtudattal párosul, és neme-

sebb eszmék szolgálatában áll. Ezek között is első a hazaszeretet.

A mű kronologikus sorrendben halad végig a szerző életén. Gyerekként az éppen berendezkedő Hitler idejében Németországban vendégeskedik egy félzsido asszonynál, a Gestapo pedig elég egyértelműen a tudtára adja: jobb, ha távozik. Vészjósló idők ezek, ahogy egy ifjú látja. A többé-kevésbé békés gyermekkorának a második világháború borzalmi vetnek végét. Fercsey János ezekben az időkben – immár újságírói hivatásának megfelelően – jár-kezel az utcákon, és a fiatalemberek kíváncsiságával, igazságérzetével szemléli az ott történeteket. Ezért találja magát egy szép napon a szovjet főhadiszálláson, a Szovjetunióba indulók között, ám innen egy óvatlan pillanatban egyszerűen kísétál.

1939-ben lesz az Esti Újság munkatársa, és ez a momentum végleg meghatározza az életét. A háború idején haditudósító a brajnszki erdőben. Annak végeztével a kisgazdapárt szellemi holdudvarához tartozik, a párthoz közelálló Igazság című lap munkatársa. Ezzel természetesen belépőt vált az emigránsokat szállító járművek egyikére. Rövid párizsi tartózkodás után Buenos Airesben telepedik le, 1963-ban pedig New Yorkba költözik, ahol létrehozza az Interco Press hírügynökséget, valamint a Foreign Press elnöke lesz tíz éven át. Egész életét a magyar szabadság ügyének szenteli,

közben a világ legkülönbözőbb tájairól tudósít – például a vietnámi háborúból –, munkája folytán mintegy hetven országba jut el.

Aki kezébe veszi Fercsey János könyvét, egy értelmes, tevékeny élet krónikáját ismerheti meg. Az író nem kérkedik elért eredményeivel, nem tanít, csak mesél. És amit mesél, az érdekes, izgalmas, szívszorító, tanulságos, kegyetlen és gyengéd. Ezt akkor is eléri, ha írása néhol túl részletes, egyszerre sokat akar elmondani. Merész és tiszteletre méltó vállalkozás átélt élményeket szavakkal átadni. Mert az élmény azé, aki átélte. Nekünk pedig marad az ösztönző példa.

PETRŐCZI KOVÁCS GERGELY

(*Argus Kiadó, Székesfehérvár; 2002. 492 o. 2800 Ft*)

Szabad György: Kossuth irányadása

Szabad Györgyöt hosszú évtizedek óta a kossuthi életmű legavatottabb ismerői között tarthatjuk számon. Már Kossuth születésének 175. évfordulója alkalmából is az általa írt könyvvel (*Kossuth politikai pályája, 1977*) tisztelegtek a magyar történelem talán legismertebb alakja előtt, s most a bicentenárium évében is az ő új tanulmányának kiadása volt a meg-